

V POSLEDNÍ CHVÍLI

Senzační objev k založení Slovanských ústavů v Paříži a Praze

Vladimíru Macurovi s obdivnou láskou

V poslední chvíli těsně před redakční uzávěrkou tohoto sborníku se dovídáme tuto senzační zprávu.

22. 10. t.r. se sešla komise expertů k posouzení a rozboru tzv. rukopisů Cimrmanových slavistických /dále RCS/. Komise ve složení prof. Svěrák, doc. Vajgl, dr. Smoljak, primář Vašák, dr. Benešová usoudila po zevrubném paleografickém rozboru RCS, že zcela nepochybně nejde o práci českého velikáše Járy da Cimrmana, ale někoho úplně jiného. Někteří tzv. "remcalové" a nekritičtí Cimrmanovi obdivovatelé tvrdí, že takový argument nemá žádnou platnost, protože je dobře známo, že Cimrman vždy se změnou místa pobytu a typu tvůrčí práce zcela proměnil svou osobnost včetně rukopisu. Mnohdy ho k této změně inspirovala už jen barva, kvalita a formát použitého psacího papíru. Teprve zcela nedávno byl jako Cimrmanův autograf uznán spis o procházení mefků skrze slunce /viditelné pouhým okem/, nacházející se na papírcích rozměru 14x9 cm světlehnědé barvy prodávané papírníkem Weisem v Berlíně v r. 1898 pod obchodním názvem Heiselpapier. Jako důkaz posloužil zápis v Cimrmanově deníku, kam si mistr v r. 1898 zapsal: "V Berlíně vlak z Turecka zastavil na 2 hodiny. Využil jsem pauzy a koupil u papírníka Weise 4 balíčky jeho znamenitého Heiselpapieru, už mi citelně chyběl." Rukopis spisku je však

pouze stěží na polovině jednoho balíčku speciálního Weissova papíru, na co použil Cimrman zbytek, je dodnes vědeckou záhadou. I přes tak závažné námitky stojí komise pevně na svém stanovisku. Jedině význačný český matematik a filolog primář Vašák narušuje jednomyslné rozhodnutí komise tvrzením, že o dílo Járy d. Cimrmana jde /v případě, že autorem není Mácha budoucí/. Při své argumentaci se opírá o poučky svého stěžejního díla "Autor-text-parapsychologie", kde pracuje převážně jakousi nezvyklou matematickou metodou, ze které vyvozuje, že $a+b$ je někdy ab , jindy ba a někdy vůbec nic.

Otázkou zůstává ovšem stále, kdo je skutečným autorem RCS a z jakého důvodu jej podvrhl Járovi da Cimrmanovi. Vylučovací metodou a rozhlížením se po osobnostech českého kulturního života konce 19. stol. usoudila komise, že autorem by mohl být český cvičitel, krotitel, slavista a weltmann Zdenko Janko Veselko, není-li to ovšem někdo úplně jiný, narozený v roce 1850 na Moravě. Od r. 1871 působil jako náčelník Sokola v Lublani, kde kromě sokolských sletů pro balkánské orly pořádal i, a s větším úspěchem, sokolské rozlety, čímž se proslavil v tělovýchově celého rakouského mocnářství a na Balkáně zvláště. Později jeho stopa mizí, až v roce 1890 pro jeho údajnou smrt zaniká docela. Teď se zdá, že náš geniální Zdenko Janko Veselko, proslavený ve své době řadou pozoruhodných činů, přesáhl životním dílem svůj vyměřený čas i fyzicky a objevil se v r. 1900 v Paříži, aby mohl tak výrazně zasáhnout do dějin slavistiky.

Musíme si zároveň odpovědět i na otázku, proč použil jako pseudonymu jména Jára d. Cimrmana. Z. J. Veselko používal nejružnější pseudonymy po celý svůj život, jak ukážeme dále, vždy měl k tomuto způsobu publikace vřelý vztah, a jméno už ve světě proslaveného J. d. Cimrmana se mu zdálo pro jeho záměr nadmíru vhodné. Proto si vybral také pro svou návštěvu prof. Denise dobu jeho nepřítomnosti, i když to bylo v době olympiády krajně obtížné, neboť prof. Denis se bál pro velké množství podivných v trikotech ustrojených návštěvníků Paříže vycházet na ulici. Járu d. Cimrmana prof. Denis tento chvalně známý znalec Čech před Bílou horou, znal našeho titána velmi dobře a Veselkův podvrh by záhy odhalil.

Celé okolnosti vzniku spisů, jejich kolportace a dopadu si vyžadují podrobnější zkoumání. Dnes jen pro osvětlení postavy Z. J. Veselky uveřejňujeme jednu z jeho raných vlasteneckých horlительských básní, kterou uveřejnil v r. 1878 v časopise Koleda /nebylo-li to někde jinde/ pod pseudonymem svého přítele A. Přibyla Pravoslav Lipenský. Nechť tento pozdrav moravského obrození je laskavě přijat naším oslavencem.

Pravoslav LIPENSKÝ
Náš žal a naše útěcha

V staletém boji za svobodu svou
osudu nevěrného kletbou zlou
podlehl národ náš a moci své
v ssutinách pohřbil hromné blesky,
a jako jinoch v síle mladistvé
u hrob se klada zúpěl stesky.
Svět děsil on, a kruta pomsta jeho,
kdy na vraha meč tasil sveřepého.

On divy tvořil, nepřemožným byl,
a běda, kdo se naň byl odvážil!
Však kles' on přec, a svět ho nezná více.
Ta zhasla slávy jeho žárná svíce,
jež meteorom vřkol bleskotala;
tma dusná nade ním se rozhoupala.
Otráven, uštván v parném bitvy znoji
on mužně s národy stál ve souboji,
prolité krve své až úbytem
na úmor zemdlen, v těle rozrytém
poslední msty své stlumil žár,
a kles' jsa sobě mlád a světu stár.
Ha! kdož jste hrob mu vykopali
a spoustou křivd a han jej zasypali
svých vtipů zlobných ve posměchu:
nuž radujte se, šťastní hrobaři!
Vždyť kles', toť vaši pro útěchu,
a černý čin váš sláva ozáří.
Ta krev, jež proudem hojným tekla,
víc k pomstě nerozhárá tepen vír -
/tak myslíte?!/ - vše stlumil hrobu mír,
čehožby snad se zvůle vaše lekla.
Což brání vám, vy hejna supů,
si dupnout na hrob náš při skvělém lupu,
a z bídy týť a bujeť z mozolů,
vždyť bez soustrasti, bez bolu
jest pro nás srdce vaše mramorové;
my libovůle jsme jen otrokové.
Vám hana svědčí jen a smích,
vy s námi v ničem nesdílíte
a na nás zpupně nevražíte;
vás jala nadutost a sobství pych,
vám rodným není údělem
ta předků krví posvěcená zem.
Vy plesáte - my v hoři nyjem usedavém,
vy v skvostných palácích - my na rumech,
vy světu na obdiv - my na posměch,
o kdož tu slzu setře v oku ve krvavém?! -

Však kdože přemoh národ náš
s ním slávy o palmu snad závodě?
Ne vy přec na nás shluklí cizincové:
nám byl by neodolal satanáš.
Toť rozervanost v otráveném národě,
toť vlastních bratří temní pochopové,
zakletí svéhlavostí šumolebé,
rozbrojem, bratrovraždou pohrobili sebe.
Vy přišli jste již k dílu hotovému,
kdy zbraně bratra proti bratru utich řev,
vy na rumech své slávy vetkli korouhev
a lidu zavládli ve vlastní krvi zemdlenému.
A kdož by vlastní vinu nesa klnul vám?
Nešťastník arciť hoden outrpnosti,
však v neštěstí kdo tupo kvapí sám,
ten v propast pekelné nech padne horoucnosti.

Leč, dobrý Bože, takou pitomostí
proč národ ranil jsi náš holubiny?
Což zvrnil on? Vždyť nikdy ukrutností
se nejal zem obracet ve pustiny,
on na souseda nikdy nežehral
a spokojil se tím, cos jemu dal:
úrodné lány a zisk snahy rukodělné.
Jej nevábilo lupu štěstí mělné,
mu nad vše krásna, mila byla rodná zem,
on na výboje nikdy neopouštěl její lem.
I tebe ctiš a pravdy, víry světla chtivý,
by modly jsi jemu věnec vavřínový
strh mocí s čela jako zločincovi
a trnový mu v hlavu vryl
a ve plášť potupy jej přiodil.
Tys místo žezla v ruku třtinu,
ten symbol nicotu mu dal -
proč? By snad cizí hřích a cizí vinu,
katanům vydán, světu povrhlému,
svým utrpením vymazal? -
Toť, Bože tvrdý úděl nevinnému!

Však nač ten chybý, zoufalivý stesk?
Co věky podlá nastražila zloba,
toť rázem hrobu tvého smete blesk,
a světa kolem nová pohne doba.
A vyjde slunce, přijde anděl míru.
Ty národy, jež klamem přemrštěnců
se ve vražedném potíraly víru,
odhodí jařmo bídných zaslepenců, -
okovy prasknou, "svoboda!"
každého heslo bude národa.
Otok se smíří se svým pánem
a pod jedním se shodnou velestanem.
Vše obejmě se láskou příbuzenstva,
osvěty pravé jasné zplane slunce
a ozáří ty země tmavé trůnce
v den sbratřeného člověčenstva.

Libuše Benešová